

Мариела ***КОНОВА***

ЧУДО

Усмихна се под коледната шапка
клошарят над контейнера с боклук
и се забърза с празнична походка,
без да усеща мръзнещия студ.

Представих си препълнени трапези
и коледни елхи, и много смях.
Навярно той е бил един от тези,
които са празнували край тях.

Сега е сам и може би самотен
в забързания свят на този ден.
Щастлив ли е – бездомен, безработен?
Усмихва се на себе си? На мен?

А може би чрез коледната шапка
светът го е дарил със доброта –
безплатна, непонятна. Необятна.
По Коледа се случват чудеса.

РОЖДЕСТВО

Рождество е! И светът е бял.
От снега и мислите ни свети.
Не е важно колко си живял,
а защо си се родил, поете!
Рождество е! И светът е нов.
Греят ослепително елхите.
Подарявам своята любов
на едно врабче и на звездите.
Рождество е! Нека сме добри.
Трябва да сме щедри и щастливи.
Думите горят като свещи
и покълва семето на нивата.

УТРЕ

Ще се събудим по-добри от вчера,
защото преоткрихме сетивата си!
Потърсихме във себе си доверие -
да го дарим дори на непознатия.

От залъка подадохме на ближния,
за да усетим истински вкуса му.
Затворихме вратите си, но виждахме
и състраданието, и страха ни.

Доказахме, че можем да обичаме.
Преоценихме скъпите си вещи.
С детето в нас отново си приличаме -
по-романтични и по-малко грешни.

Електронно издание на адрес: **vestnikiskri.com**
Издава свещ. Лъчезар Лазаров, отговорни редактори Снежана Костадинова, Боян Балкански. С. Искрец
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: **vestnik_iskrec@abv.bg.**
Ползвани сайтове: https://literaturensviat.com/

ISSN 2738-7798

Йскри в Йскрец словесното огниво. И сее във душата светлина. Сеяч е то на дефицитно слово, разнасящо човешка топлота.
П. Пеев

ИСКРИ

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА. Година III, брой 31, януари , 2022 г.

В първите дни на всяка нова година...

„Защо сте Ме търсили? Не знаехте ли, че Аз трябва да съм в онова, що принадлежи на Отца Ми?“[1]

Дни, изпълнени с надежди и благопожелания!

По природа човекът е същество, което винаги се надява, желае добро и очаква добро – в бъдниите си. Но ето, вече втора година ние живеем в притеснение, страх и тревога. А времето неумолимо върви. Сякаш вчера започна третото хилядолетие от Рождество Христово, а вече се навъртяха двайсет години – толкова бързо, така неусетно. И в първите дни на новата 2022 година, въпреки всичко, ние отново взаимно си пожелаваме най-ценното човешко богатство – здравето, залог и първа необходимост за неоценимия човешки живот.

Нека да е живот и здраве – за всички – близки и далечни, у нас и по целия свят! Но нека, също така, не забравяме, че трябва да вярваме в това, което си пожелаваме, че страхът и безпокойството никога не са били в помощ, не ни помагат и сега; че Христос е властелин на живота и на смъртта, защото казано е: ***„В Негова ръка е душата на всичко живо и духът на всяка човешка плът.“*** (Иов 12:7-10)

Затова в първия ден на годината (а по стар стил на 14 януари) Църквата винаги ни приканва в храма, за да ни припомни за малкия Христос, Който разговаряше с първосвещениците и мъдреците, а те се удивляваха на Неговата мъдрост. Посветен на Св. Василий Велики, в този ден е Обрезание Господне – голям Господски празник.

Първите дни на новата година са вече минало. Затова нека всеки ден да търсим Божия благослов, осъзнали и повярвали, че без молитвата към Бога, не можем да сторим нищо в живота си, безсилни сме да се справим и с най-дребното изпитание. †

1. *(Лука. 2:42-52)*

Продължава от бр. 30.

Самият той разказва непрестанно за случилото се и започва разказа с думите: „Когато бях мюсюлманин…бях зверски заклан, но Пресвета Богородица ме заши и със силата на Своя Син ме възкреси!“. Той и целият му дом се кръстили, а на манастира дарил не 80 000, а 800 000 долара. За чудото, освен самият възкресен и лекарите, свидетелства и архимандрит Игнатий – игумен на св. обител на Пастирите, Бет Сахур, край Витлеем. Може да бъде прочетено тук (https://voice-bg.com/nashiiat-krast/) и на много други места.

Манастирът на св. Богородица, в който от шести век насам се случват безброй чудеса, и където Божията Майка е видяна от множество хора, се намира на трийсетина километра от гр. Дамаск. Той е построен от св. цар Управда, (Юстиниан – родом от с. Ведряна, Сердикийско, произхождащ от древен тракоилирийски род) на когото Светата Дева също се явила и му заръчала да ѝ съгради дом на това място. През последните години, когато Сирия и нейното безценно древно християнско наследство бе доброволно предадено от световните сили на тотално унищожение, има няколко светини, които по чудесен начин са защитавани от своите светии, и едно от тях е именно манастирът край Сейданая. Там по свидетелството на много хора, са падали снаряди, които просто не избухват, или са били отклонявани по чудесен начин.

Връщайки се на житието на св. Йоан Дамаскин, непременно трябва да спомена, че той подредил всички съществуващи мелодични мотиви в осем лада (гласове). (Впрочем в тях и днес се вглася всяка една мелодия, т.е. не са необходими и няма други!) Така той систематизирал световното музикалното богатство на своето време, създал невменото нотно писмо и дарил на Църквата Източното църковно пеене, което в наши дни се е развило и превърнало в най-красивата музика на света. Тя, изпълнявана от изкусните светогорски хородии, а и не само от тях, пренася човека в райските селения. С това не приключват заслугите и талантите на св. Йоан. От него имаме завещани едни от най-чистите и догматични текстове по всички въпроси на Божието и човешкото битие и на нашата вяра. В далечния седми век той спокойно, уверено и вдъхновено пише „Точно изложение на Християнската вяра“ (на старогръцки език), където с потресаваща актуалност разказва „За небето“, „За звездите“, „За човека“, „За ангелите“ и т.н. Освен това нему дължим текстовете на почти всички празнични тропари, текста на Октоиха, пасхалните песни и много жития на светци. Църковно-славянските текстове, които днес редица народи използват в богослужението си, у нас са преведени и наредени под оригиналните мелодии, почти едно към едно. При румънците мелодиите са други, защото на румънски сричките не съвпадат с невмения нотен текст, а и те доста често пеят хорово, както и руснаците. Сърбите пък променят ударенията на текстовете, и така са изменили и мелодиите. И в крайна сметка оставаме само ние и гърците. Повече от десет века, цялата псалтикия е почти идеално еднакава с гръцките оригинали, независимо, че отдолу са наредени църковно-славянските срички! Това е труд, който едва ли някога ще може да се повтори на български, без да бъдат изменени нотните текстове.

Преп. Йон Дамаскин раздава богатството си и приема монашество. Това е повелята на Бога, която не всеки може да изпълни, а само малцина от призваните. Спомняме си евангелието и богатият законникът, който искал да узнае от Христа, считайки себе си за праведен, има ли нещо, което не му достига и му пречи да влезе в Царството на вечния живот, в Царството Божие. Това му отговорил Бог: „едно не ти достига: раздай всичко, що имаш, па ела и върви след мене“. До преди тези думи, той бил весел и разговорлив, и с любопитство и интерес беседвал с Христа. Но след това богаташът се натъжил и си отишъл. Последното, което трябвало да стори, се оказало непосилно за него. За св. Йоан това било лесно… След като той познал Божията Премъдрост, от една страна, и преходността на света – от друга, за него това било най-логичното решение, и той с охота последвал Христа и за най-висока заслуга счел не славата, земните богатства, дори не и премъдростта на науката, а смирението! **Най-високото достойнство на всички времена и за всички верни!** †

Севгинар ***ГЕОРГИЕВА***

МЕЖДУ ХЪЛМА И ГРАДА

Пуска се булото на черния здрач. Пурпурни облаци леко се движат над острия хълм и като копринен шал на френска госпожица нежно го обвиват. Полека се смрачава. Един изнемощял старец лъкатуши из тясна уличка под зоркия поглед на студения хълм – може би се прибира в къщи, на топло, при семейството си.

Декември е. След седмица е Коледа, а е толкова странно навън... Не е от това, че почти няма сняг, по-скоро от прекалено многото наслоила се тъга във въздухът. Дишането на гражданите е тъжно, чувам го. Един цигулар свири горестно в метрото. Такава силна емоция излиза от него, че може преспокойно да захрани сам влаковете, които отвеждат всеки пътник към своята история и спирка. Сега съм в моята нова реалност. Тук въздуха ми се струва по-лек за дишане, защото тук имам свободата, която дълго бленувах.

Забързаното ежедневие на големия град те кара да потънеш в себе си, потъвайки в неизвестността на шумната тълпа. Или казано простичко – да преоткриеш себе си в дълбочина.

Без да се обезличаваш тук, в този град на възможности, можеш да бъдеш какъвто поискаш. Аз имам бегла представа за света около мен, но искам да го изуча по-подробно. В най-голямото научно университетско семейство съм и това ме прави много щастлива. На небето има забулен полумесец. Утре сигурно ще вали. Вече е тъмно и хълмът не се вижда, но зная, че щом се съмне той ще е все там – заснежен и величествен. †

СРЕДНОЩНО

Детски плач ме събуди.
Вятърът зловещо засвистя.
С лунен лъч нощта прокуди
далече нечия мрачна молба.

Сенки се гонят на двора.
Облаци светли оставят следа.
Тази нощ – тайнство без умора,
реди история, невидима за света.

Росен ***РУСЕВ***

СЪЛЗИ

От очите се стичат сълзи,
триеш, те отново се стичат.
Думичка има за тях –
а тя е прощавай.
Замита дъждът всички следи,
пътеки и пътища.
Празно е между думите,
тишината застава сред двама ни
и не можем да се излъжем.
Опитвам да се извиня
за нещо дори и несторено,
капката вина да стопя.
И дори в мрака има звезди,
дни от надежди изгубени,
израснала болка от тях
милост и прошка,
без надежда за дните отминали

И вали, и вали,
от жал по изгубено време,
мокри брезите – белите,
край пътят привели стебла
и потръпват от вятъра.
И защо те всичко разбират,
а ние – едва... †

ВИДЕНИЯТА, ПРОРОЧЕСТВАТА И ЗАВЕТИТЕ НА БАБА КАНА ОТ С. БРАКЬОВЦИ

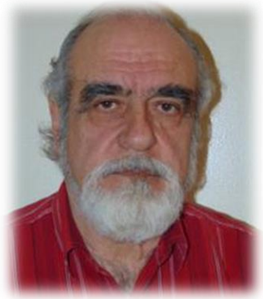
От стр. 3

„Светът ще се затрие, но не от войни…от костите на умрелите ще се зароди нов свят…“

От откриването на светия Престол до 1944 г. и няколко години по-късно, зетят на баба Кана – Петър Бонев, всяка година на двайсет и седми октомври (*Петковден по стар стил* – бел. ред.) е принасял в чест на празника овца, която е клал там на мястото. Готвел се корбан за цялото село. Малкият храм се радвал на многолюдно посещение за празника, но малцина знаят за чудотворното влияние на черквата. Помнят се десетки случаи, когато неизцелимо болни преспивали в нея и се изцерявали. Доста от тях познавам лично, но ще запазя имената им в тайна.

След девети септември 1944 г. традицията постепенно се занемарява по причини, разбираеми за всички: отрицателното отношение на властта към религията. Само отделни лица, предимно жени, скришом от властите са посещавали параклиса на Петковден.

В наше време, след 1989 г., в продължение на няколко години църквицата се ремонтира и укрепва. Изгражда се и отделно помещение за посетители. И въпреки, че населението от ония времена до днес спада от 1000 жители на педтесет, всяка година на Петковден с високопроходими автомобили, към святото място се отправят петнайсет-двайсет поклонници. От няколко години насам за празника се отслужва водосвет от свещеник. Желаещите да посетят това високопланинско кътче и да се поклонят на св. Петка Българска, могат да го сторят от ранна пролет до късна есен. †

Лозан ***ТАКЕВ***

СБОГУВАНЕ С ДОМАШНИЯ ЛЮБИМЕЦ

„Това не е куче, а човек, който се преструва на куче…”
(Мая Плисецкая за домашния си любимец)

Много загуби може човекът да има.
Всеки знае цената на думата скъп…
Само който е губил домашен любимец,
знае болката лична от своята скръб.

Четириногата обич е необяснима
и когато е част от живота ти тя.
И когато е знака на връзка взаимна,
та била и с каишката на верността…

Ето сядам удобно сега на дивана –
ти на него щастлива красива лежа…
Тоя спомен през сълзи е истинска рана,
сякаш тук е останала част от душа.

Колко много ни липсваш, признава сърцето,
та дори да е болест и явен синдром.
Ти бе също и малко човече, което
се преструва на куче в нашия дом… †

Боян ***БАЛКАНСКИ***

ПРЕД ГРОБА НА МАМА

Преди да си заминеш, мила моя мамо,
от този свят красив, понякога жесток,
заръчаше ми тихо, за последно само,
почистен да поддържам твоя гроб.

Аз не забравям твойте скъпоценни думи.
За мене те са шепичка духовна светлина,
скътани предпазливо и разумно
с фенерче мъничко във моята душа.

Когато посещавам твоя гроб във парка
определено ще ми се да бъда сам.
Тогаз запалвам восъчна свещичка ярка
и житце със лъжичката поставям там.

И вѝнце със вода на кръст за теб полагам,
прекръствам се пред твоя земен снимков лик
и тишина вселенска Господ ми предлага,
та пулса си дочувам в тоя чувствен миг.

Тогава път до тебе чак ми се разкрива.
По него идва плаха твоята душа
и с нея цяла група спомени щастливи,
които тук до мен присядат на пръстта.

И почват да разказват малко натъжено
за твойто минало на родната земя. †

Григор
СТЕФАНОВ

Григор Стефанов често ни изпраща интересни материали, свързани с историята на родното му село Бракьовци, на което той в миналото е бил кмет.

В паметта на поколенията е останал споменът за една възрастна жена, живяла вероятно около края на 19 и началото на 20 век. Отличавала се със своята вяра в Бога и някои по-особени дарования, които, от една страна са правели впечатление още тогава, а от друга – са станали повод нейното име да бъде запомнено през вековете.

Преди да предоставим на вниманието на читателя съдържанието на самата статия, ще споделим някои кратки бележки от живота на автора.

Роден през 1941 г. в многодетно и бедно семейство, Григор Атанасов, благодарение на грижите и лишенията на своите родители и неговото собствено усърдие успява да завърши професионално училище в София – съдба, която по онова време са имали малцина. Израстването му в трудовата кариера не било лесно, заради селското му потекло, но затова пък било достойно – заради личните му умения и знания. Често като кмет, а пък и преди това, е в конфронтация с социалистическата власт през тоталитаризма, но не прави компромиси със собствената си съвест, което му носи удовлетворение и вътрешен мир.

И днес Григор Атанасов заедно със своята съпруга, продължава да живее в любимото си родно селце, записвайки собствената си история, която самият той преживява като част от историята на родния си край.

А ето и самата история! (бел. ред.)

ВИДЕНИЯТА, ПРОРОЧЕСТВАТА И ЗАВЕТИТЕ НА БАБА КАНА ОТ С. БРАКЬОВЦИ

Това, което ще прочетете в този разказ не е легенда, а жива и истинска страница от историята на с. Бракьовци.

В края на 19 началото на 20 век, в селото живяла силно вярваща християнка на име Кана (*умалително от Гергана* – бел. ред.). Не знаем нито бащиното, нито фамилното ѝ име, затова нататък ще я наричаме само баба Кана.

Вероятно във видения, на баба Кани ѝ било внушавано, че в землището на селото, на три км. северно от центъра, в местността Бърдото, в миналото е имало манастир „Св. Петка“, тогава – напълно заличен. Тя многократно казвала на всички, че трябва да се организират разкопки на основите и възстановяването на самата черква. Всички нейни наставления за това останали глас в пустиня. Хората не ѝ вярвали, дори я смятали за умопомрачена. Тогава тя започнала разкопките сама, но собствениците на имота я прогонили. Затова тя продължила разкопките през нощта. По онова време в тази местност имало махала от десетина къщи, и най-малко – десетина кучета. Удивителен факт е, че когато идвала и си тръгвала от мястото нито едно куче не лаело. Ставала по тъмно, отивала при черквата, копаела и преди да се разсъмне се връщала в селото. Дъщеря ѝ Краля и зет ѝ Петър често я предупреждавали, че може да се загуби в мъглата или да я нападнат вълци. Тя ги уверявала, че нищо лошо няма да ѝ се случи, защото при всяко пътуване в края на селото я чакало куче, което я съпровождало до църквата и обратно. Недоверчив, зет ѝ Петър, няколко пъти тайно я проследявал нощем и към края на селото тя винаги започвала да говори и да се радва на кучето, което обаче той не виждал.

Разкопките продължили дълго време, защото това, което тя копаела през нощта, през деня, собствениците на ливадата засипвали. Затова баба Кана отново положила големи усилия да убеди хората да се включат в това свещено дело, но без успех. Предупреждавала, че ако не се възстанови черквата, селото ще бъде застигнато от голямо наводнение, мор по добитъка, суша и глад.

Наред с основната си мисия, тя проповядвала на хората да се уважават родителите и по-възрастните, в неделя да не се работи и т.н. Когато в неделен ден срещала или застигала волски кола, тя казвала тихичко „Добра стига!“ или „добра среща!“, но на воловете, а не на стопаните. Съветвала е на зло със зло да не се отвръща…и много други завети и пророчества е казала, които ние не сме запомнили от нашите деди и баби – нейни съвременници.

Чак когато разкрила част от св. Престол, хората се стреснали и започнали да ѝ помагат. Разкрили целия престол и част от основите на църквата, но нямали средства и възможност да я възстановят.

Много години и Престолът и основите стояли под открито небе и една нощ Престолът изчезнал. След три дни се появил на същото място. След много години жители на съседното село Брезе признали, че няколко души от селото, с волски кола, го закарали в Брезе, но след като ги сполетели нещастия го върнали обратно.

Бившият жител на с. Бракьовци Антоний Василев Митров страдал от болки в краката. Казали му, че за да оздравее трябва да възстанови църквата „Св. Петка. Той започнал строежа, като до обекта и обратно се придвижвал с кон. Включили се и по инициативните и вярващи бракьовчани. В крайна сметка те построили малък параклис с размери шест на четири метра, а върху каменната стена издълбали годината 1922.

Доста от малкото запомнени пророчества на баба Кана се сбъднали. Тя казвала на всеослушание: „Ще дойде ден, когато по небето ще се движат железни коли без волове“. „Сандъчета по домовете ще свирят и ще пеят.“ „Светът ще стане толкова шарен, че няма да се знае коя жена на кой мъж е и кой мъж на коя жена е.“ Млади хора с бели глави ще ходят.“

Продължава на стр. 6

Отпечатаните факсимилета за първи път видяха бял свят през 2013 г. на страниците ва Алманаха на ХТК „ИСКРИ“ **„С перо, четка и дух“**. А самото календарче бе любезно предоставено на клуба от покойния журналист Любен Любенов, родственик и наследник на известния искречанин Янаки поп Любенов. Точно преди сто години последният съставя своето „Ново календарче „ИСКРЕЦ““, което предоставя ценни и автентични сведения за историята на селото от края на 19 и началото на 20 век.

Освобождението го заварва като главен учител в Искрецкото Околийско трикласно училище, чиито печат бе показан пред обществеността в друг от нашите алманаси, в историческия очерк на свещ. Л. Лазаров **„А ако трябваше да градим“**. Той е не само учител в него, но и своего рода директор, защото от пожълтелите страници научаваме за големите му грижи за училището като цяло, а не само за учебния процес. Ценни са сведенията, че именно това училище е било *„най-старото открито училище из селата на Софийското окръжие не само в Искрецката, но и в Софийската околия.“* То се радвало на ученици дори от гр. София.

Но това далеч не е първата просветителска дейност в Искрец. Тя започва трийсетина години порано с усилията на монахиня Антонида от Искрецкия манастир, която освен там преподавала и в дома си. За това Янаки свидетелства от първо лице, защото самият той бил неин ученик. Именно там изучил *„славянското четиво от Рибния буквар, Псалтира и Часослова.“* Неговите съученици, както и той самият, по-късно станали учители из близките села. Училището се помещавало в манастира до 1900 г., когато се нанесло в сградата на бившето Околийско управление.

Знаем, че през 1911, 1912 г. екзарх Йосиф прави грандиозна училищна реформа. Именно тогава за новата учебна година из българските села отварят врати над 3000 училища. До този момент примери като Искрецкото Околийско училище, което после става с повече класове, са били изключително малко.

Това е гордост за искречани, както и за целия район. Това е и голяма отговорност за бъдещето ни, и пред нашите управници днес, защото нищо не просвещава така, както родното основно училище. † ***(В. Искри)***

с. ИСКРЕЦ

Историческото минало на с. Искрец е описано в календарчето ми от 1914 год., тука ще опиша в кратко и неговото, развитие в просветно-културно отношение след освобождението на България. —

Освобождението завари с. Искрец централно село 93 къщи с население около 500 души жители, с трима стари свещеници, 2 стари църкви, 15—20 души слабограмотни граждани, които знаеха едва да изчитат славянско четиво.

Едно келийно училище с 5—6 ученика от Искрец и околните на Искрец села, в домът на старата учителка калугерица монахиня Антонида, открила това училище по своя инициатива преди 25—30 години.

Според познанията си учителката обучаваше своите ученици в това число и мен, само със славянско четиво от рибния буквар, от часослова и псалтира, без да засега някои други общеобразователни предмети, защото сама тя не е била подготвена.

Пърната година след освобождението, първенците на Искрец условиха за учител Младен Петров от с. Росоман, възпитаник от Рилската св. Обител.

Другата 1878—1879 година, селените купиха здание за училище и за учител условиха мене местен човек, вместо Петрова с 400 лева годишна заплата, възпитаник на Антонидовото келийно училище, псалтирджия така се казваха старите даскале, зная да чета добре и право славянско четиво и практически да пея църковно пеяние. Аз нов даскал, с голем ищах поредните четири години откривах по едно отделение I, II, III. IV, посещавано с доста много ученици достигнаха до 100—130 деца от Искрец и околните на Искрец села на по-заможните и просветени граждани.

Петата ми учебна година по своя инициятива, без всеко позволение и разрешение от централната власт открих и I клас. с 10—12 души ученици, които на следующата учебна година станаха учители из селата на Искрецката околия.

Войната с сърбите 1885—1886 год. не позволи откриването на II пореден клас. В началото на другата учебна година открих и II клас. С големи усилия селяните се решиха, та условиха още един учител. На другата година вече с разрешение се откри и III клас. условиха се още двама учители, така постепено се появиха учителите на отделенията и класовете по един. Училището се нарече „Искрецко окол. трикласно училище.“ Основното и трикласно училища се пренесоха в монастира Искрецки, но немаше помещение за училището в с. Искрец. Управлението на основното и трикласно училища беше едно. Учителите от основното училище беха учители и на класовете, по известни предмети и часове в седмицата. Аз бех глав. учител. 189. год. се сзида основно училище в с. Искрец солидно здание, училищата се пренесоха в селото Искрец, основното в своето, а трикласното в окржжното здание, защото околията беше вече закрата. Това положение е и до днес на училищата в Искрец.

Това трикласно училище е най-старото открито училище из селата на Соф. Окржжие, посещавано от голем брой ученици в отделенията и класовете от с. с. на Искрецката и Софийска околии, дори такива и от гр. София.

По уредбата си това училище отговаря напълно на такова учебно заведение. На време снабдено с всички необходими учебни пособия и помагала. Има пълен комплект кабинет. С събирки по естествената история: зоология, ботаника, минералогия, антропология и др. Уреди по физиката, химията, географията и пр., това което е редно да имат други трикласни училища.

Това единствено светилище в ония години пращало най-напред лъчите на просветата в тоя край, в недрата на стара-планина из разхвърлените на махли и колиби сега из Искрецко и Софийско.

Това училище е просветило доста много народ и приготвило общественици в тоя край.

Днес из селата на Искрецко и Софийско се радват на свои свещеници и учители, висши управници: сждии адвокати, народни представители, кметове, писари, търговци и много други с високо обществено положение лица, възпитаници на това училище.

Днес почти в всички села има отворени основни училища и 4—5 прогимназии, плод на това училище.

Днес грамотноста е достигнала в това население до 85—90 на сто, според стат. данни, когато пърните години след освобождението грамотноста броеше 2—3 на сто. —

Днес с голема почит и уважение се гледа на тоя расадник на просветата от всички в тоя край, само една твърде малка част недоволници с извратени понятия младежи се отрича, както и всичко друго спечелено с труд и жертви, осъждат на рушение.

В благоустройствено, Искрец в продължение на толкова години свободен живот, не е направило много в сравнение с другите по-малки центрове, макар и самата природа да е сждала Искрец да играе сжществена роля в живота.

Хубавата изворна бистро-пенлива, буйно-студена река, гористата планинска местност, благодатния климат, чистия и мекъ планински въздух и ред други красоти, не отемлеми природни богатства, с които твореца е подарил Искрец, от неколко години се развива в курорт, посещаван от доста посетители при твърде още малкото удобни жилища, обаче, взети са мерки и не след много като се застроят още повечко хигиенически жилища и се постигнат и други некои подобрения, Искрец ще стане единственния балкански курорт, за всесо време през годината.

Днес Искрец се радва на хубавите пътища и сжобщения: Телеграфопощ. и телефонна станция, училища, черкви, сиропиталище за сираците от войната, санаториум за гждоболни и пр.

Софийското Окржжно сиропиталище открито септември месец 1915 година, в окржжното здание изградено за Окол. дом на бившата Искрецка околия, през 1892 г. солидно, в центара на селото, в него се отглеждат и спитават 125—130 деца войнишки сираци от войните

Величественния санаториум за гждоболни на половина километри източно на пътя Искрец—Сво

По видни търговски фирми в. с. Искрец.

1. А. Веселинов — склад сп. пития и колониял.
2. К. Ценков — фурнаджия.
3. К. Демянов — гостилница и кржчма.
4. Н. Илиев — бакалин.
5. К. Г. Тренин — шивач-кожухар.
6. Н. Г. Лешков — бакалин.
7. Ев. Атанасов — обущар-бакалин.
8. Д. Стоичков — гостилница и кафе.
9. Ст. Ценков — бакалин.
10. Ал. Тодоров — шивач-кожухар.
11. Сер. Димов — обущар.
12. Д. Григоров — шивач-бакалин.
13. М. Малинов — фурнаджия.
14. М. Дойчов — бакалин-кржчмар.
15. Бр. Паунови — кржчмари.
16. Зах. Дойчов — бакалин.
17. М. Велков — бакалин-кржчмар.
18. Тр. Маринкова — сладкарница.
19. М. Спасов — фурнаджия.
20. В. Паунов — бозаджия.
21. Г. Пенков — кржчмар.
22. Н. Димитров — майстор-джрводелец.
23. Ал. Цветков — шивач-шапкар.
24. Никола Дим. Янев — джрводелска работилница.
25. Крум Павлов — железар.-колар. работилница.

СИРОПИТАЛИЩЕТО В с. ИСКРЕЦ.

На 1-й септември 1915 година се откри Софийското окржжно сиропиталище кн. „Евдокия и Надежда“ в с. Искрец, в окржжното здание сградено за околийски дом на бившата Искрецка околия през 1892 год., по инициятивата на Соф. окр. комитат за подпомагане сираците от войната.

Постжпване на сираците.

Постжпили от	1·IX	до	31·XII	1915 год.	58 сираци
„ „	1·I	„	31·XII	1916 год.	21 „
„ „	1·I	„	31·XII	1917 год.	40 „
„ „	1·I	„	31·XII	1918 год.	20 „
„ „	1·I	„	31·XII	1919 год	26 „
„ „	1·I	„	31·XII	1920 год.	8 „
„ „	1·I	„	31·XII	1921 год.	45 „
				а всичко	218 „

всички удобства модерно нареден в красивата местност, открит 1918 год., където си поправят здравето повече от 120 души болни.

В индустриално отношение Искрец е още в първобитното си сжстояние. Неуморимата водна сила на р. Искрец движи първобитно 80—90 витли воденици, 90-100 чука тепавици, един-два дарак за влачене на вълна и една малка работилница за гребени инсталирана миналата година.

А впрегната водната сила на р. Искрец в индустриални машинарий ще сждаде от Искрец друго Габрово.

с. Искрец септември месец 1921 г.

Я. п. Любенов.